

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—
Poštno-čkovni rač. 10.503.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Porast in nevarnost nemškega nacionalizma.

V nedeljo, 24. aprila, so bile volitve v Nemčiji, in sicer v deželne zbornice v Prusiji, na Bavarskem in v nekaterih manjših deželah. V Avstriji pa so se vršile volitve občinskih odborov. Volitve, ki se vršijo v kakšni državi, zanimajo ne samo sosedne države, marveč vso svetovno javnost. V vseh demokratičnih državah odločuje in vodi notranjo in zunanjo politiko ljudstvo po svojih izvoljenih zastopnikih. Stranke, ki so jim volilci poverili zaupanje, vzamejo v svoje roke vladno in upravo države in dežel. Stranke določajo smernice, po katerih se vodi državna in deželna politika, pa tudi zunanja politika. To je razlog, radi česar se je evropska javnost toliko zanimala za volitve v Nemčiji zadnjo nedeljo v aprilu.

Obeležje je tem volitvam dala velika zmaga narodnih socialistov, ki se po svojem voditelju Hitlerju imenujejo hitlerjevci. To so nemški fašisti, ki so jim za vzor italijanski fašisti pod vodstvom Mussolinija. Hitler kaj rad posnema vrhovnega voditelja italijanskega fašizma ter vneto stremi za uspehi, ki jih je dosegel Mussolini. Ni pa nemški narodni socializem zgolj posnetek italijanskega vzorca, marveč je tvorba, prirojena po nemških razmerah in potrebah. Duh, ki prešinja to strankarsko tvorbo, je duh nemškega prusaštva, ki proslavlja nemško narodnost kot prvo na svetu, ki jo naravnost obožuje ter hoče druge narode, zlasti slovanske podvreči nemški narodnosti, kakor se sredstva podrejuje namenu.

Zunajpolitična nevarnost nemškega narodnega socializma je iz navedenega razloga jasna. Prešinjena z duhom prusko-nemške narodne nestrpnosti, zagrizenosti in osvajačnosti zahteva Hitlerjeva stranka, naj se Nemčija oprosti plačevanja vseh vojnih odškodnin, naj se revidira verzajska mirovna pogodba in druge mirovne pogodbe, naj se sploh odpravi vse, kar je Nemčijo doslej obteževalo kot nasledek izgubljene svetovne vojne. V programu nemškega narodnega socializma je tudi združitev vseh Nemcev, prebivajočih na nemški zemlji, torej združitev Avstrije z Nemčijo.

Ni treba nobene pojasnilne besede o tem, kaj pomenjajo za mir v Evropi in na svetu te in slične zahteve hitlerjevcev. Ko je Herriot, voditelj leveice v francoskem parlamentu, doznal za veliko zmago hitlerjevcev pri volitvah v pruski deželni zbor, je izjavil, da se ne

bo več obotavljal glasovati za vse potrebščine francoske vojske. Ljubše mi je, tako je rekel Herriot, ki je prav umerjen francoski nacionalist, da se nemški naval na Francijo razbije ob železobetonskih utrdbah na francoski meji, kakor pa ob truplih sinov francoskega naroda. Iz tega se tudi vidi, da je uspeh hitlerjevcev v Nemčiji prav slabo uplival na delo mednarodne razorožitvene konference v Ženevi.

Značilen pojav v razvoju političnega življenja v Avstriji je dejstvo, da je tudi v Avstriji poraslo hitlerjevstvo, kar je pokazal njegov uspeh pri občinskih volitvah zadnjo nedeljo aprila. Hitlerjeve vrste se torej širijo ne samo v Nemčiji, marveč tudi v Avstriji, s čimer je mednarodna nevarnost nar. socializma povečana. Liberalne stranke izginjajo kakor v Nemčiji, tako tudi v Avstriji in pripravljajo se trojna politična grupacija: 1. krščanska ljudska stranka (v Nemčiji centum, v Avstriji krščanski socialci), 2. marksistična stranka (socialni demokrati, komunisti), 3. nemška narodno-socialistična stranka. Kar pa še zdaj vpliva na evropsko politično javnost kot uteha, je resnica, izražena v znanem pregovoru: »Drevesa ne zrastejo do nebes.« Tudi narodno-socialistična drevesa ne bodo zrastle do nebes. Ko bodo hitlerjevci vzeli krmilo vlade in uprave v svoje roke, bodo morali svoje politično vpitje spremeniti v artikulirane zloge večalimanj pametne politične govornice.

Kot naslednika umrlega dunajskega kardinala Piffla naznanjajo graškega škofa dr. Pavlikowski.

Koroški Slovenci in volitve.

Vsak pojav narodne zavednosti koroških Slovencev napolni ostale Slovence z zadovoljstvom in radostjo. Prilika za izpoved narodne zavednosti in zvestobe so zlasti volitve v politična zastopstva. Zadnjo nedeljo v aprilu so bile volitve v Avstriji, volitve v občinske zastope. Udeležili so se jih tudi Slovenci. Niso vsi volili tako, kakor bi jim nalagala narodna dolžnost. Med njimi je dosti nemškutarstva, kakor ga je bilo od nekdaj. Je pa, in to ugotavljamo z odkritim in radostnim priznanjem, veliko narodne zavednosti in zveste vdanosti slovenski narodnosti. In tisti, ki se zavedajo, da jih je rodila slovenska mati in da so po božji volji ter tudi morajo ostati Slovenci, so šli volit ter so glasovali za slovenske kandidate. Po uradnih podatkih je bilo oddanih 7127 glasov, s katerimi so Slovenci pridobili 225 mandator, leta 1928 pa je bilo oddanih 9260 glasov in pridobljenih 239 mandator. Razlika torej znaša nad 2000 glasov.

Da izvršujejo nemški nacionalci ob volitvah pritisk in strahovanje, nam je znano iz lastne skušnje v nekdanji državi, v kateri smo živeli. Vsako sredstvo je bilo dobro, samo da so se slovenski glasovi zmanjšali, nemški, odnosno nemškutarski pa povečali. Isto se je godilo sedaj na Koroškem. S tem so Nemci pokazali, da se med svetovno vojno niso nič spremenili, marveč so napram Slovanom ostali to, kar so bili prej. Na Koroškem so se o priliki teh občinskih volitev razveljavljale slovenske kandidatne liste, kjerkoli je bilo mogoče. V Rožku so Slovenci zbrali več podpisov, nego je po zakonu bilo potrebno, med njimi pa je bil en podpis, ki ni bil lastnoročen, marveč izvršen od drugega z vednostjo volilca, ki sam ni mogel podpisati. To je dalo volilni oblasti v Beljaku povod, da je kandidatno listo zavrnila. Neka druga lista, ki je imela isto napako, pa je bila potrjena, seveda ker je bila nemška. Takšna je pravica na Koroškem.

Volilna oblast v Celovcu je bila popolnoma pod komando Heimatschutza. V slovenskih krajih so ti nemški in nemškutarski elementi vlagali kandidatne liste, ki niso imele potrebnih podpisov, pa dovolj formalnih napak. Potrjene so bile vse, slovenske pa odklonjene. Tako sta bili potrjeni takšni listi, in sicer socialno-demokratska lista in lista Landbunda v slovenski občini Sele in skupna nemška lista v Bil-